

SCENARIUSZ
DO TEMATU 24

Temat lekcji: Analiza wybranego problemu moralnego z wykorzystaniem pojęć i twierdzeń poznanych teorii etycznych

Klasa/czas trwania lekcji: klasa I szkoły ponadpodstawowej / 45 min

Podstawa programowa: filozofia w zakresie podstawowym

Program nauczania: program nauczania filozofii w zakresie podstawowym *Źródła mądrości* [lekcja nr 24 Programu].

Cele główne:

1. wiedza: utrwalanie wiedzy na temat pojęć i twierdzeń wybranych teorii i stanowisk etycznych: utylitaryzm J.S. Milla jako teoria konsekwencjalistyczna, etyka I. Kanta jako teoria deontologiczna.
2. kompetencje kluczowe:
  - 1) rozwijanie kompetencji w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
  - 2) rozwijanie kompetencji osobistych, społecznych oraz umiejętności uczenia się.
    - a) umiejętności: ćwiczenie umiejętności definiowania, doskonalenie umiejętności analizowania problemów moralnych z wykorzystaniem teorii etycznej, doskonalenie umiejętności współpracy.
    - b) postawy: rozwijanie wrażliwości aksjologicznej, uczciwości, sumienności (pracowitości), refleksyjności.

Cele szczegółowe – uczeń:

- 1) podaje poprawne definicje (model definicji klasycznej) takich terminów jak: „ściągnięcie”, „konsekwencjalizm”, „deontologizm”.
- 2) wykorzystując pojęcia i twierdzenia poznanych teorii etycznych formułuje moralną ocenę ściągnięcia.
- 3) współpracuje z innymi uczestnikami zajęć w ramach metody studium przypadku oraz wdraża się do pracy tą metodą;
- 4) projektuje i pisze esej na temat: w wybranym tekście kultury zidentyfikuj problem moralny i rozważ go w świetle wybranej koncepcji etycznej.

Metody i techniki pracy: studium przypadku

Formy pracy: praca indywidualna, praca w parach lub w grupach 3-5 osobowych, praca z całą klasą.

Środki dydaktyczne: karta pracy, internet.

Przebieg lekcji:

Etapy lekcji	Czas	Czynności nauczyciela	Czynności ucznia
Etap wstępny	3 min.	1) Zapisanie tematu i celów lekcji - wyjaśnienie celów i wskazanie na sposoby ich realizacji. 2) Krótkie nawiązanie do wcześniejszych zajęć.	Notowanie
	3 min.	Czynności organizacyjne (lista obecności; rozdanie materiałów).	
Etap główny	5-7 min.	Wyjaśnienie zadania 1.	Samodzielne rozwiązanie zadania 1; kontrola – współpraca w parach.
	30 min.	1) Objaśnienie zadania 2 – studium przypadku 2) Podział klasy na dwie grupy: grupa I. pracuje nad instrukcją w wersji I.; druga nad instrukcją w wersji II.	1) Samodzielna praca na podstawie instrukcji – 15 min; 2) praca w parach lub grupach 4-5 osobowych – uzgadnianie optymalnych odpowiedzi do zadań szczegółowych zamieszczonych w instrukcji; podział zadań – 10 min.; 3) zaprezentowanie wyników prac („przemówienia dyrektorów”) – 5 min.
Etap końcowy	3 min.	1) Podsumowanie lekcji. 2) Zapowiedź tematyki kolejnej lekcji. 3) Zadanie domowe: Esej: W wybranym tekście kultury zidentyfikuj problem moralny i rozważ go w świetle wybranej koncepcji etycznej.	Notowanie

Komentarz metodyczny:

Przedstawiony scenariusz lekcji nawiązuje do wcześniejszych zajęć poświęconych charakterystyce etyki utilitarystycznej i kantowskiej jako typowych teorii reprezentujących dwa paradygmaty w etyce: konsekwencjalizm i deontologizm. Scenariusz można modyfikować – np. zrezygnować z zadania 1. (z karty pracy) i więcej czasu przeznaczyć na pracę w grupach w ramach studium przypadku; w ramach studium przypadku można poświęcić ok. 10 min. na dyskusję nad wypracowanymi w grupach rozwiązaniami, choć taka ilość czasu w niewielkim stopniu umożliwi uczniom ćwiczenie się w umiejętności dyskusowania. Rozbudowanie scenariusza o moduł dyskusowania (stanowiący istotną część standardowej metody studium przypadku) wymagałoby przeznaczenia dodatkowej lekcji na realizację tematu.

Poza uzyskaną wiedzą i ćwiczeniem wybranych umiejętności, realizacja tak zaprojektowanych zajęć przyczynia się do rozwijania dwóch kompetencji kluczowych: w zakresie rozumienia i tworzenia informacji oraz w zakresie kompetencji osobistych, społecznych oraz umiejętności uczenia się.

Warto podkreślić, że każda z lekcji filozofii może być dobrą sposobnością do urzeczywistnienia jednej z kluczowych idei edukacyjnych, wedle której strategicznym celem edukacji powinno być podnoszenie kultury logicznej uczniów (rozwijanie złożonej umiejętności

krytycznego myślenia)¹. Zachęca się, aby nauczyciel filozofii na każdej lekcji nawiązywał do tej idei, wskazując na konkretną wiedzę, umiejętności i postawy, współtworzące lub sprzyjające rozwijaniu krytycznego myślenia.

Przedstawiony scenariusz zdecydowanie lepiej zrealizować na dwóch godzinach lekcyjnych. Można go wykorzystywać do zrealizowania zajęć z filozofii w innym formacie – np. w ramach kursu filozofii w zakresie rozszerzonym, kursu filozofii innego typu niż 30-godzinny kurs filozofii w zakresie podstawowym, w ramach koła filozoficznego lub na zajęciach z etyki.

Zaproponowany scenariusz lekcji może stanowić część projektu edukacyjnego (np. w ramach nieobowiązkowych zajęć z etyki).

---

¹ Zachodzą daleko idące zbieżności między zakresami i treścią obydwu terminów, co uprawnia do uznania kultury logicznej i krytycznego myślenia za zasadniczo ten sam cel pracy edukacyjnej.

